

इति कोप् । नागदमन्यां नैषण्टुप्रकाशिकायाम् ।
 भुजङ्गपुष्पं भुजङ्गं द्रव पुष्पमस्य । क्षुपभेदे वृक्षतः ।
 भुजङ्गप्रयात न० “भुजङ्गप्रयातं भवेद्वैद्यवर्त्मिः” इ० र०
 चक्रे डादयाक्षरपादके कन्दोभेदे ।
 भुजङ्गभुजं पु० भुजङ्गं भुङ्क्ते भुज-किप् इत० । १ गच्छे
 यञ् २ मयूरे यमरः ।
 भुजङ्गभोजिन् पु० भुजङ्गं भुङ्क्ते भुज-णिनि इत० । राज-
 यणे हेमच० । २ गच्छे ३ मयूरे च ।
 भुजङ्गम पुं स्त्री० भुजः कुटिबीमवन् वन् गच्छति गम-खच्
 छम् । १ वपे यमरः स्निग्धां जातितात् लीप् । २ वीरके
 न० राजनि० । ३ यज्ञे मानचले पु० । ताम्बूल्यां राजनि० ।
 भुजङ्गलता स्त्री भुजङ्गं द्रव कुटिवा तद्धोक्त्वा वा कता ।
 भुजङ्गविजृम्भित न० “वक्षीयावच्छेदोपेतं वनतनयुगमर-
 वक्षणेभुजङ्गविजृम्भितम्” इ० र० चक्रे वक्षि यत्नक्षर-
 पादके । कन्दोभेदे । इत० । २ वयंचेष्टिते च ।
 भुजङ्गहन् पु० भुजङ्गं हन्ति हन-किप् । गच्छे लिका० ।
 भुजङ्गाक्षी स्त्री भुजङ्गकोवाक्षि पुष्पं यस्याः गच्छे स्या०
 लीप् । राज्ञां याम् यमरः । [यञ् २ म०]
 भुजङ्गाख्यं पु० भुजङ्गवत्त्वा काख्या यस्य । नागकेसरे ।
 भुजङ्गेश पु० इत० । १ वाचको २ यज्ञे तटवतारे ३ पिङ्गुसुनो
 ४ पतङ्गविमनो च भुजङ्गमेषाटयोऽप्यस्य ।
 भुजङ्गा स्त्री ख० वि० चक्रायाम् लिङ्गोपजेतस्य भुज लीढायाम्
 “यहं संशोध्य मन्दोच्चात् तथा शीघ्रादिशोध्य च । शेषं
 केन्द्रपदे तस्माद्भुजङ्गा कोटिरेव च” सू० सि० ।
 “यहं रात्रादिकं मन्दोच्चात् प्रागानीतस्त्रीयरात्रा-
 दिकमन्दोच्चात् संशोध्योनीकृत्य शीघ्रात् प्रागानीत
 रात्रादिशीघ्रोच्चात् । चः सप्तम्ये । अनौक्यं शेषं
 रात्रादिकं तप्तोच्चमन्त्रेन केन्द्रं मन्दोच्चात्नीतो यत्रो
 मन्दकेन्द्रम् । शीघ्रोच्चात्नीतो यत्रः शीघ्रकेन्द्रं भवती-
 त्वयः । तस्मात् केन्द्रात् पदं रात्रियथाकर्म विषमं सप्तं च
 पदं ज्ञेयम् । त्रिरात्रप्रत्यगतं चेत् प्रथमं विषमं पदम् ।
 ततः षड्रात्रप्रत्यगतं चेत् त्रयं केन्द्रं द्वितीयं सप्तं
 पदम् । ततो मवरात्रप्रत्यगतं चेत् षड्भूतं तृतीयं विषमं
 पदम् । ततो जघोनं चतुर्थं पदं सप्तमित्यर्थः । तस्मात् पदा-
 न्न ज्ञानं यत्र कोटिः कोटिकां च रङ्गः । तद्वानवर्गं यस्या
 “गताद्भुजङ्गा विषमे गम्यात् कोटिः पदे मवेत् । युष्मे
 त गम्याद्वयङ्क्य कोटिङ्गा त गताद्भवत्” सू० सि० ।
 “विषमे पदे मतः द्रव्यस्य पदादितो यद्गतं रात्रिभि-

भागात्मकं प्रागुच्चातं तस्मादित्यर्थः । भुजङ्गा ख्यात् ।
 गम्याद्वतोऽन्त्रं लिभं यद्वात् पादान्तावधिकमेषाम् ।
 तस्मात् कोटिः कोटिङ्गा ख्यात् । युष्मे वने त्वारात्
 पदे एवग्राभुजङ्गा गतात् कोटिङ्गा ख्यात् । त्वारात्
 विशेषद्व्योतकः । एकादिबोक्तरीत्या इयं बाधितम् रङ्गः ।
 भुजफल न० “खेनाहते परिधिना भुजकोटिजीवे भांये १६०
 हृते च भुजकोटिफलाह्वये सः” सि० सि० चक्रे भुजे-
 नानीते फलभेदे
 भुजमध्य न० इत० । भुजान्तरे कोटिं हवा० ।
 भुजशिखरं पु० इत० । स्तम्भे हेम० ।
 भुजशिरस् न० इत० । स्तम्भदेये यमरः ।
 भुजाग्रं पु० इत० । करे हवा० ।
 भुजादलं पु० भुजाया बाहोर्द्वयं द्रव । करे हस्ते लिङ्गा० ।
 भुजान्तरं न० इत० । भुजयोरन्तरं मध्यम् । कोटिं यमरः
 दत्तकोलजवाङ्गोर्विष्टे पक्षे गणितागते पदाद्यै बधोक्तं
 सि० सि० “भानोः फलं गणितमर्धवृत्तस्य राशेर्यकोटयेन
 खलनागमही १८०० विभक्तम् । गत्वा पक्षस्य युष्मितं
 दुनिशा विभक्तं खणं यज्ञेऽक्षरद्वयं त भुजान्तराख्यम्” ।
 भुजि पु० भुज-धातुनिर्देशे रङ् । १ भुजधातो भुज-इत् किञ् ।
 २ वङ्गो चणादि० तस्य सर्वभक्षकत्वात् तत्रात्मम् ।
 भुजिङ्गं पु० देगभेदे भा० भी० टणः ।
 भुजिष्य पु० भुज-किप् । १ दासे २ रोमे ३ श्वतस्त्रे ४ हस्त-
 स्त्रते च । ५ दास्यां ६ वेधयायास्य स्त्री मेदि० ।
 भुज्य पु० भुज-युच् न अनारदेशः । १ भाजने उज्ज्वल० ।
 २ भोजने चणा० । ३ यमनो संक्षिप्त० ४ वक्षे यजु० ५ ८२
 वेददी० “यज्ञो हि सर्वेषां मृतानि पाचयतीति” श्रुतेः
 सर्वलोकपालकत्वात्तस्य तपात्मम् ।
 भुङ् भरणे करणे च भ्या० ष्या० सक० षेट् इदित् । भुङ्कते
 कभुञ्जिड वुभुञ्जे कर्मणि भुञ्जते ।
 भुण्क्ति पु० गोलावयवभेदे तस्यापत्यम् ततः रङ् । भौणिकि
 तदपत्ये पुं स्त्री० स्निग्धं यङ् । भौणिक्या तद्धोलावयवा
 र्णिवायाम् सि० कौ० ।
 भुण्त्सु पु० १ पौरवे भरतपुत्रे ऋगभेदे मा० ष्या० १४ य० । २ तद्वयं
 प्राचान्धुतराद्रुपभेदे भा० ष्या० ८४ य० ।
 भुरज प्राप्नो भा० ष्या० सक० षेट् । भुरजते “भुरजन्त पद्माः”
 षट् ४।४१।५ । अयं धातुः धातुपाठादौ न दृश्यते ।
 भुर्या धातुसंज्ञकयोः कङ्क्या० वरु० ष्या० सक० षेट् । भुर-
 खति यमरपत्नी(पी)त् अयं गतो निष्कटुः ।